

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 15.

V Ljubljani, dné 3. avgusta 1899.

Leto XII.

Kmetje, pridite na občni zbor c. kr. kmetijske družbe!

Zvedeli ste, kako grdo in krivično je na zadnjem občnem zboru c. kr. kmetijske družbe vodstvo, ki ne obstoji iz kmetov, velikanski večini došlih kmetov vzelo volilno pravico.

Čegava je kmetijska družba? — Kmetijska.

Kdo naj določuje na njej? — Kmetje.

Kdo naj voli odbor? — Kmetje.

Ljubljansko vodstvo c. kr. kmetijske družbe je pa nastopilo proti kmetijskemu združnemu gibanju, jedini rešitvi kmetijskega stanu, ljubljansko vodstvo hoče, da le gospôda odločuj, kmet pa plačuj in molči, in ko so kmetje prišli na zbor volit, so jih poslali gospodje od vodstva sramotno domov.

Ali ni to krivica? Ta krivica se mora popraviti.

Občni zbor in volitev se mora ponoviti. K prihodnjemu občnemu zboru, ki se bo prihodnje dni naznanil, bo liberalna gospoda s pomočjo učiteljev in raznih zvijač prignala mnogo ljudi, ki jim vest nič ne očita, če pri kmetijski družbi zoper kmeta delajo.

Vaša dolžnost pa, slovenski kmetje in udje c. kr. kmetijske družbe je, da v ogromnem

številu pridete na shod in da prevzetnim nasilnikom pokažete, da se kmet ne dá v kmetijski družbi teptati in zasmehovati. Ne zanašajte se drug na drugega! Ti mali stroški, kar jih stane pot v Ljubljano, bodo se kmečkemu stanu obilo izplačali, če naredimo red v kmetijski družbi in v odbor izvolimo moške, ki delajo za kmečki stan in ne proti njemu. Nikar ne recite: na mojem glasu ni veliko ležeče! Mi pa pravimo: morda je na tvojem glasu vse ležeče! In ko bi tudi zmagali nasprotniki, storil si vsaj svojo dolžnost! In to je v sedanjih žalostnih časih, ko skuša zatreti brat brata, tudi nekaj!

Torej slovenski kmetje! Ko bo oznanjen prihodnje dni dan občnega zбора, ne ostanite doma, ampak pridite v Ljubljano na občni zbor c. kr. kmetijske družbe in pokažite liberalni gospodi, da kmet hoče na čelu c. kr. kmetijske družbe imeti kmetom prijazne odbornike!

Kako se trgovci krčevito potegujejo za svoje koristi, in ne pusté niti, da bi si kmet postavnim potom pomagal, če to njim ni všeč! Kako se delavci boré za svoje pravice! Tudi advokati in zdravniki drže trdno skup. In jedini kmet naj bi bil brez pravic, jedino le s kmetom naj bi neka liberalna gospoda delala, kakor se ji zljubi?

Ne, kmetje, pridite na občni zbor in pokažite, da si ne daste vzeti svojih pravic!

Avstrijsko šolstvo.

Kdor hoče imeti ljudstvo v svojem taboru, mora vzgajati mladino. Najprej se otrok navzame nazorov za življenje. Kar se otroku v srce vcepi, se ne dá nikdar več izbrisati. Zato so se pa potrudili sovražniki krščanstva povsod, kjer so dobili oblast v rokó, da so v šolstvo vrinili nekrščanske nazore, da so manjšali število ur krščanskemu nauku ali pa duhovnika sploh izgnali iz šole, in da so učitelje navdali s sovraštvom proti cerkvi in duhovščini. Iz otrok, ki so se v nežni mladosti vzgajali v tem duhu, rastejo najhujši liberalci in socialni demokratje, možje, ki svoje sovraštvó do vere kažejo tudi v dejanju očitno pri volitvah, v občinskih zastopih, v deželnih in državnih zborih in tudi v rodbinskem življenju.

Ko so v Avstriji pred nekaj več kakor tridesetimi leti po nebriznosti in omahljivosti krščanskih mož prišli do veljave v državi liberalci, so poskrbeli za to, da iz avstrijskih šol preženó katoliško cerkev. Prej je imela cerkev nadzorstvo nad šolami. Skrbela je, da se ni v njih nič učilo, kar bi moglo izpriditi mladino in ji vzeti vero, učila je mladino verskega življenja, jo družila pri skupnih verskih vajah in skrbela, da so bili mladi ljudje dobro podučeni v krščanskem nauku. To je liberalce silno bodlo, in ko je bila po nesrečni vojski l. 1866. naša država ponižana in oslABLJENA, in ko je naš dobri krščanski cesar bil potlačen in obupan, so liberalci spoznali, da je prišel čas, ko morejo izsiliti v Avstriji liberalen šolski zakon: Leta 1868. je naš državni zbor sklenil šolski zakon, ki je deloma naravnost naperjen proti katoliški cerkvi, deloma tako zmeden, da ga liberalci lahko zrabijo, kakor hočejo.

Že v členu 17. državnega zakona z dné 21. decembra l. 1867. stojé besede: „Znanstvo je svobodno in svoboden je znanstven pouk.“ Učiti se sme torej vse: Če jeden v imenu znanosti uči, da je Bog, sme to storiti, če pa kdo drugi v imenu znanosti uči, da ni Boga, da ni duše, da ni pekla, mu je to po tej postavi tudi čisto svobodno. Samo čez državo in čez cesarja se ne sme reči ničesar, ker po istem členu iste postave, „država ima gledé na vse šolstvo pravico najvišje voditve in najvišjega nadzora“, čez vero, Boga in papeža pa se sme govoriti in učiti v Avstriji svobodno, ker so cerkvi vzeli pravico nadzorstva in vse izročili uradnikom. Zato pa mnogo profesorjev na višjih šolah uči najočitnejše brezverstvo pod imenom modroslovja ali naravoslovja, na gimnazijah, realkah in učiteljiščih so zaničljivé opazke o cerkvi prišle že v navado, in tudi ljudski učitelji že posku-

šajo na ta način v šoli izvrševati ta nekrščanski zakon — v imenu svobodne znanosti.

Da se natančneje spozna bistvo našega državnega šolstva, hočemo tu iz zakona z dne 25. maja l. 1868 naštetí nekaj določb.

§ 1. „Najvišja voditev in najvišji nadzor glede vsega šolstva in odgojstva gre državi ter se izvršuje po organično zakonito za to postavljenih.“ — V tem paragrafu se cerkvena oblast od vzgoje izključuje. Vzgajati ne smejo torej svojih otrok več stariši sami, ampak otroško vzgojo jim jemlje iz rok vsemogočna državna oblast. Po naravi so otroci last starišev, ne države, in nihče ne sme očetu po naravnem zakonu kratiti pravice do otroka; zato je ta postava v nasprotju z naravnim pravom. Kristus ni rekel državní oblasti: „Herod in Pilat, pojditá in učíta vse narode!“, ampak apostolom je rekel, da naj oni uče vse narode. Naš liberalni zakon pa nasprotno cerkvi jemlje pravico do vzgoje in jo izročá državi, da jo razni uradniki in razni poslanci, ki so lahko tudi judje in luteranci, določujejo.

§ 2. dovoljuje cerkvi samo, da poučuje krščanski nauk „brez kvare za to (državno) nadzorno pravico“, potem pa pravi: „Učítev ostalih učnih predmetov je nezávisna od vpliva katere si bodi cerkve ali verske družbe.“ — Najprej poglejte, kako zaničljivo govori državni zbor o katoliški cerkvi, katero šteje med razne „cerkve ali verske družbe“, kot bi katoličan, jud, luteran, svedenborgijanec, kvaker in drugi imeli vsi jednaki nauk! Potem pa poglejte še, kako daje ta postava učitelju pravico, da uči tudi nevero, saj je „nezavisen od vpliva cerkve!“ Zato se godi, da razni učitelji pri zgodovini napačno učé o cerkvi, pri naravoslovju in modroslovju naravnost nekrščanske nauke predavajo, pri latinščini beró le poganske pisatelje itd.

§ 4. „Vsaki cerkvi ali verski družbi je na voljo, ob svojih sredstvih napravljati in vzdrževati šole za mladino katere določene vere.“ — Stariši torej, ki s svojimi davki plačujejo državne šole, nimajo pravice, da bi zahtevali od njih, da naj bodo verske, ampak če hočejo imeti krščanske šole, jim država milostno dovoljuje, da si smejo plačevati poleg državnih iz lastnih stroškov še posebej krščanske šole! V tem položaju je sedaj tudi presvetli gospod knezoškof ljubljanski s svojimi verniki.

§ 5. „Poraba šol in vzgajališč za določne vernike ni drugovercem po zakonu prepovedana.“ — Ta postava je jako pogubna, ker so se na podlagi nje že mešali v šolah katoliški otroci z judovskimi in luteranskimi, tako, da so nazadnje vsi skup prišli ob vero. § 3. pravi poleg tega: „Šole in vzgajališča, ki jih država, katera dežela ali katera

občina po vsem ali po nekem delu napravlja ali vzdržuje, pristopne so vsem državljanom brez razločka te ali one vere." S tem je vera odstranjena iz šole. Kaj pomaga, če sme sedaj duhovnik jedno ali dve uri na teden še v šolo priti, ako pa učitelj lahko vse njegovo delo med tednom uniči! Tudi učiteljem namreč prav za prav po naši postavi ni treba nobene prave vere, zakaj:

§ 6. "Učiteljske službe v šolah in vzgajališčih, omenjenih v § 3., so jednako dosežne vsem državljanom, kateri so na zakonit način za to dokazali svojo sposobnost." — "Zakonit način pa ne pozna nobene prave vere, zato se je v naši liberalni Avstriji že zgodilo, da so katoliškim otrokom dali za učitelja luterana, ki jim je prepovedal moliti „Češčeno Marijo“. Na več krajih so že nastavili celo v ljudskih šolah jude za učitelje krščanskim otrokom. Ti učitelji so vrgli svete podobe iz šol in prepovedali otrokom celo moliti „Oče naš“. Le silna ogorčenost krščanskih starišev je vlado toliko ganila, da je krščanskemu čustvu nekoliko ustregla, postava sama pa je brezverska ostala, kakor prej.

Iz tega vsakdo lahko vidi, da je našo šolsko postavo papež Pij IX. po pravici imenoval „pogubno“. Vpeljali so jo liberalci v največje veselje judov in brezvercev, in iz te šole je vzrasel mladi razuzdani rod, kateremu nič ni sveto, in ki s svojo divjo prevratno razbrzdanostjo tira državo v prepad.

Ker je stvar važna, izpregovorili bomo še posebej resno besedo o naših sedanjih učiteljskih razmerah.

Politični razgled.

Nemci se jezé. Vlada je s § 14. državne ustave sklenila pogodbo z Ogrji, in zvišala davek od sladkorja. To je vzdignilo po konci liberalne Nemce po vseh kronovinah, da ugovarjajo proti tej vladni naredbi. Res, tudi mi nismo zadovoljni, da si vlada pomaga brez državnega zbora, in vlada sama bi gotovo raje videla, da bi jej državni zbor dovolil, kar potrebuje država. Toda vprašati moramo: Kdo pa je kriv, da smo prišli tako daleč? Ali niso krivi ravno tisti nagajivi Nemci, ki so razgnali državni zbor? Tudi tat se ima za poštenega človeka, ako nekaj dni ne more krasti. Po raznih nemških mestih sklepajo mestni očetje grajo proti vladi, a preje so hvalili tiste razgrajace, ki so na trobente piskali v državnem zboru. Že danes napovedujejo nov boj, ako vlada na jesen skliče državni zbor. Ali so ti ljudje še zdrave pameti?

V Srbiji so jako žalostne razmere. Mala država je zagazila v dolgove in razne stranke razdvajajo narod. V istini pa vlada bivši kralj Milan, ki je dobil v roke poveljništvo armade. Dne 8. julija pa je neki najeti Bošnjak s samokresom streljal na Milana ter ga nekoliko ranil. To je dalo povod, da je vlada

zaprla najodličnejše može radikalne stranke, ker jih dolži, da so najeli Bošnjaka. Srbski časniki ne smejo ničesar poročati o teh dogodkih, zato svet ne izve mnogo. Po ovinkih pa poročajo drugi listi, da z zaprtimi postopajo jako surovo. Zatrjuje se tudi, da je bil Bošnjak od druge strani podkupljen, da s pota spravijo radikalce, ki so vedno nasprotovali Milanu. Resnica že pride enkrat na dan. Avstrija in Rusija nista povsem zadovoljni s tem, kar se sedaj godi v v Srbiji, in sta namignili Milanu, naj je previdnejši, ker sicer bi nastale še večje zmešnjave.

Mirovna konferenca v Hagu je končana, zastopniki raznih držav so se vrnili domov. Vsa posvetovanja, kako bi omejili vojské in stroške za armade, so skoraj brez vsakega uspeha. Kaj družega tudi nismo pričakovali, ker je tolika napetost med državami.

Španske državne blagajne so skoraj prazne, ker država je zadnja leta štela mnogo milijonov za vojsko z vstaši in Američani. Kraljica Kristina je zopet pokazala svojo dobrotljivost ter vladi darovala milijon peset, katere je dobila od države. Toda to je le kaplja v kozarec vode. Pretekla bodo leta in leta, predno si Španija zopet uredi svoje finance.

Japonci in Kitajci so si začeli podajati roke, da se ubranijo raznim tujim državam, ki od vseh strani silljo v deželo. Posebno na Kitajskem so v strahu pred Rusi in Angleži, ki si pridobivajo vedno več tal. Rusi gradé velikansko železnico, ki bođe naravnost vezala ruske in kitajske pokrajine, ter zbirajo polagoma močno armado ob meji. Pride čas, ko si bodo evropske države razdelile ogromno kitajsko državo. Seveda bode to stalo mnogo denarja in krvi. Toda s tem pa preti Evropi velika nevarnost. Kakor povodenj se bodo kitajski delavci razlili po deželah in kakor kobilice pali na zelene livade. To nevarnost so spoznali že v Ameriki, kjer so Kitajcem zaprli pot v deželo. Svet se giblje in preminja in kdo vé, kaj vse pride za nami.

Pregovori.

Tisti mi je brat, ki bi mi dobro storil rad.
Ti za me, jaz za te, Bog za vse.
Topel kožuh je boljši, nego ves rod.
Trebuhji so gluhi.
Tudi iz malega grma velik tič izleti.
Tudi pijana kokoš vé, kaj je jastreb.
Veselje in žalost si roko podajeta.
Ves svet oko božje.
Vol je vol, če mu tudi roge odbiješ.
Vsak bi tepel, ko bi kdo držal.
Vse je pripravljeno za peka, samo moke ni.
Vse je res, če ni laži vmes.
Vse mačke so po noči črne.
Zato kovač kleščé ima, da z golo roko ne prime.
Zlat ključ vsaka vrata odpre.
Zvita struga počasi teče, ali hudo dere.

Živ pokopan.

(Po stari listini posnel A. K.)

I.

Pisatelj teh vrstic prosi svoje čitatelje potrpljenja, da jih s kratkim zgodovinskim uvodom uvede v zgodbo: Živ pokopan.

Leta 1494. je bil Piero di Medici, vladar Florenci, izgnan iz mesta. Komaj da je rešil svoje življenje pred razdraženo mestno druhaljo. Vzrok temu upor so bile nasilne naredbe, s katerimi je knez stiskal svoje podložne po nasvetu svojih brezvestnih ministrov. Toda kar je bilo, to je bilo, on je bil izgnan iz mesta in le s težavo so mogli ubraniti, da razdražene množice niso zažgale knežje palače ter iztrebile vse sledi gospodarstva Medicejev v Florenci.

Oblastvo v mestu si je potem delilo deset mož, tako imenovanih „dieci“ (deseteri) ki so, nekaka zmes senatorjev in diktatorjev, z železno roko ukazovali Florenci. Da jim ne storimo nobene krivice, pristavimo, da so bili včasih tudi milostni, ker so bili prizanesljivi mnogim, ki so bili splošno znani kot branitelji medicejske rodovine. Vendar so strogo pazili na te nezanesljive ljudi, in najmanjši dokaz, da se družijo z onimi, ki bi bili zopet radi uvedli vladu Piero Medici, je zadostoval, da so bili obsojeni v smrt.

Vkljub temu pa so bili izgnani Medicejci vedno v pisarni zvezi s svojimi somišljeniki v mestu ter so zasnovali marsikak poskus, da bi si zopet osvojili nadvlado v mestu.

Sledeča povest se je po naključju našla v zaprašenih starinah Pietro Corsini-ja, jednega izmed deseterice, ki je po izgnanju Medicejev vladala v Florenci. Povest ni v nobeni zvezi z zgodovino Corsinijev in najbrže je prišla v njeno last le po kakem naključji, kar se je čestokrat pripetilo v burnih časih meščanskih medsebojnih bojev.

Katero da je bilo to naključje, to je jedna izmed onih skrivnosti, ki se bodo pojasnile šele tedaj, ko se dokonča zgodovina človeštva na tem svetu in ko se pri sodbi odgrne kot odprta knjiga.

Dobesedno prestavljati stari rokopis bi bilo gotovo neprijetno delo za prestavljatelja, gotovo pa tudi za čitatelja prevoda. Bolj je torej kazalo vsa stvar odeti bolj v moderno obleko, dočim smemo braveu zatrditi, da gledé bistvene vsebine in gledé opisovanja dogodkov nismo izvirniku nobene krivice delali.

Zgodba gospoda Štefana Bardone slove:

Zakaj pač jaz, Štefan Bardone, pišem te vrstice? Sam moram odgovoriti na to vprašanje. Pišem jih zato, ker imam živo prepričanje, da je to storiti moja dolžnost. Te listine namreč opisujejo izreden dogodek, ki je moje življenje če ne pregrešno, vsaj brezkoristno in samopridno spremenil v resno in krščansko pod vodstvom mojega duhovnega očeta fra Dominika od Sv. Marka.

Jaz sem, kakor so bili moji očetje, izdelovatelj orodja in moja prodajalnica je v ulici Via della Scala. Izdelovanje orodja je obrt, ki donaša v razburjenih časih lepe dohodke, in zato dokler se spominjam nazaj, nisem nikoli vedel, kaj se pravi trpeti pomanjkanje. Imel sem v svojem stricu izvrstnega učitelja in ker sem imel tudi veselje do svojega obrta, zato sem se tako izuril, da je bilo moje gmotno stanje zagotovljeno tudi za bodočnost.

Jasno pa je, da se ljudje moje vrste ne smejo vtikati v politično življenje, ker sicer bi trpela obrt. Povedati pa moram po pravici, da sem bil po navadi svojih prednikov in po svojem prepričanju na strani Medicejev. Glavni znak upornih dni, odkar je Florenca vstala in se otrsela svojih vladarjev, je bil ta, da sem plačeval trikrat toliko denarja kakor poprej.

Vendar so se vedno razlegali po mestnih ulicah kriki: Smrt zatiralcem! Živela republika! In tudi jaz sem tako vmes klical, kakor je bila to dolžnost zvestega državljana florentinskega. „Oho, gospod Stefano“, očitali so mi včasih poulični kričači, „vi ste baje tudi skrit Medicejec!“

Eh, Medicejec! — Kaj še! Vi me imate brez potrebe za res nevarnega človeka. Meni je ljubo dobro gospodarstvo in potem se ne brigam, ali je vodi Piero ali pa deseteri — „Živela Florenca! to je moje geslo, proč z vsakterim zatiralcem!“

Polagoma so se pomirili razburjeni dnevi in Florenca se je zopet kazala v navadni, mirni podobi.

Neko popoldne po siesti (t. j. kratek počitek po obedu) sedel sem v svoji prodajalnici, izdelujoč lep meč, ko prihiti neki tujec v prodajalnico ter me prijazno pozdravljajoč vpraša, ako imam na prodaj kako posebno lahko orožje.

Potreboval je priročen nož, lahek kolikor močje, ob enem pa močan, da se z njim lahko v bran postavi nevarnemu nasprotniku. Dejal je, da je preslab, da bi mogel seboj nositi težko orodje, da pa ima izvršiti jako nevaren posel.

Te vrste orožja sem imel obilno na prodaj in razkazujoč mu pojedino orožje ponudim tujcu stol, na katerega hitro in rad sede, znamenje, da ni brez vzroka govoril, kako zelo je vtujen. Moral je gotovo od daleč priti. Obraz njegov je poten in zmučen, glas se mu je tresel in njegova obleka, dasi iz naj-

finejšega blaga, je bila zaprašena in umazana. Vdrte njegove oči pod košatimi obrvi pa so gledale z ono srpostjo kakor nekdanje oči našega dobrega očeta Giralomo Savonarole ter neprestano zrle za menoj.

„Vi ste gotovo od daleč prišli“, dejal sem mu, vročujoč mu primeren nož, o katerem sem mislil, da bo zanj kakor nalašč.

„Da, hudo, hudo pot sem prejezdil in vse kosti so mi zrahljane. Jaz sem bolj slab, kakor se vam zdim. Vedno bolj čudno mi je v glavi.“

„Da bi le ne bilo nič hudega, gospod popotnik! Ali že dolgo čutite te slabosti?“

„Ne! Ravno kar sem v neki stranski gostilni izpil kozarec slabega vina in to mi je škodovalo. — Toda, dobri gospod, za-me ni tak nož, jaz potrebujem mnogo krajšega, toliko da se zavarujem pred kakim zavratnim napadom.“

Krajšega pa v prodajalnici nisem imel. Pod streho sem imel še lepo skladišče raznega starejšega orožja. Zato skočim po stopnjicah in kinalu iz velike zaloge dobim prav primerno orožje. Hitro je očistim; kar zaslišim od spodaj kričeč glas. Nekdo me kliče; drug ne more biti kakor tujec. Zato hitro skočim po stopnjicah doli in sem po par skokih že v prodajalnici. Za Boga, kaj vidim! . . . Tujec je omahnil na stolu. Njegov obraz je bil grozovito spremenjen. Tako kratek čas in vendar so se na njem že zarisale smrtne poteze. Teško je dihal in mahal z rokama kakor bi zraka lovil. Oči njegove svetle in mrtve kakor iz stekla, so se upirale vame. Prestrašen sem bil in iznenaden, prav nič nisem vedel, kaj storiti.

„Oh! Jaz bom umrl! Čutim, da je smrt blizu!“ zahropel je tujec. „Pojdite po duhovna! Hitro!“

Verjel sem mu, da je nevarnost velika, toda prodajalnice s tako nevarnim orožjem nisem smel pustiti same. Zato pokličem svojega vajenca Pippo.

„Teci, Pippo!“ zaklical sem, „teci po zdravnika! Ta mož bo umrl. Hiti, in nikjer se ne ustavljal! Pojdi tudi po duhovna hitro, in privedi ga sem pravčasno, sicer te ni treba nazaj, ker potem zate pri meni ne bo nauka ne dela. Jaz ne bi mogel strpeti, da bi ta tujec umrl pod mojo streho brez svetih zakramentov.“

Pippo ni čakal in ni več slušal zadnjih besed, razumel je, kako važno je to naročilo, in je dirjal, da bi hujše noben dečko v Florenci ne mogel. — Nato se vrnem v prodajalnico. Rdečica je med tem izginila tujcu raz obličje; obraz mu je bil sedaj začrnel, prav kakor se to navadno zgodi pri nenadni smrti. Njegove oči so proseče zrle na-me, njegove ustnice so se pregibale. Moj Bog, rad bi bil govoril, toda izgubil je glas. Zato stopim bližje k njemu ter se sklonim z ušesom svojim prav na njegova usta.

„Položi me na tla“, je zašepetal, „jaz sem popolno ob moč; ako slonim tukaj na stolu, lahko hudo padem na tla.“

Priredim hitro posteljo za silo na tleh ter ga položim nanjo. Nekaj časa je mirno počival, potem pa je segel v nedrije in izvlekel pismo. Hotel mi je zopet nekaj povedati, a ni mogel.

„Ali naj pismo odprem?“ ga vprašam. Tedaj pa me pogleda s prestrašenimi očmi.

„Z menoj je proč! Jaz umrjem, preden pride zdravnik. To pismo — je — nikar — je — ne — odpiraj. Sežgi — pismo! — Nikomur o njem nič ne zini! . . . Hitro, gotovo — to — stori — umirajoče te prosim za to!“

Hitro stopim v kot, napravim luč, da bi vpricho umirajočega sežgal listino ter mu tako pokazal, da mi je sveta volja umirajočega. Toda čuj, tujec zopet nekaj govori. Hitim zopet k njemu in poslušam:

„Piero — moja sveta prisega — Bernardo — de Nero — izdajstvo — čuj — hitro — izgubljen sem . . . vode, vode . . .“

Spoznal sem, da se tujcu že blede. Črnikaste lise so se potegnile po njegovem obrazu, oči njegove pa so se vrtile, kakor da bi nekaj iskale. Ha, pozabil sem med tem na pismo. Toda vrata prodajalnice se odpro in notri prihiti zdravnik Bernardo de Nero, precej za njim pa fra Tommaso in moj vajenec ves spehan.

„Oče Tommaso, bojim se, da ste prišli prepozno. Začelo se mu je že mešati. — Kaj je to?“

Tujec zopet vzdihuje: „Piero, izdajalci!“

Zdravnik je neprestano zrl na bolnika. Jaz zopet skočim v kot ter varno shranim izročeno mi pismo v predalček svoje pisalne mize.

„Koliko časa je že, odkar ga je napadlo?“ vpraša me zdravnik, ko je preiskal umirajočega.

„Komaj nekaj minut“, mu odgovorim.

Zdravnik prime bolnika za roko tako nežno, kakor nisem še nikdar videl njega pri bolnikih. Bila je to roka plemiča, gladka, nežna, z dolgimi drobnimi prsti, ki so se zvijali trpeč smrtne bolečine s svojim gospodarjem.

„Žal, da jaz nisem več potreben tukaj“, dejal je zdravnik po daljšem presledku. „Kedo pa je to, ali ga poznate? Meni se zdi ta obraz tako znan, seveda je smrtni napad sedaj tako spremenil poteze na njegovem obrazu.“

Jaz mu nisem vedel ničesar povedati.

Bolnik je začel zopet blesti. Zdravnik je pazljivo poslušal njegove glasove. Tudi jaz sem stal poleg, a srce mi je trepetalo od strahu. Kaj ko bi bil ta tujec kak zarotnik in kaj ako me zdravnik pred zborom deseterih zatoži kot sodeleznika zarote!

„Ali je bil dalje časa v vaši prodajalnici“, me zopet vpraša zdravnik čez nekaj časa.

„Morebiti kake pol ure!“

„Ali vam je morda povedal, odkod da pride?“

„Ne! Dejal je samo, da je imel dolgo in težavno pot, ter se čuti zelo trudnega in slabega. Krivdo zato je pripisoval kozarcu slabega vina, katerega je med potom spil v neki gostilni.“

„Ali ima konja seboj?“

„Ne, kolikor jaz vem.“

Kri mi je šinila pri tem v glavo in jaz sem odgovoril na to vprašanje boječim in tresočim se glasom.

Zdravnik me pogleda in ojstro zre name nekaj trenutkov. Poznal sem na njegovih očeh, da je opazil moj strah.

„Ne bodi razžaljen“, dejal je, „vendar zdi se mi, da si s tujcem v nekaki zvezi.“

Čudni gospodje ti zdravniki. Najmanjšega znamenja nisem pokazal, kaj se godi v mojem srcu in vendar je dr. Bernardo takoj uganil.

Umirajoči tujec se strese in — zavest se mu vrača pred smrtjo. Ah, zdi se, da je spoznal zdravnika. Poskuša govoriti, toda le ustnice se pregibljejo, glasu pa ni čuti nobenega. Nekak kačji pogled se je zablislil iz njegovih oči. Le še nekaj trenutkov, — bolnik se strese, zviže in obstane — mrlič!

Tujec je umrl in ž njim je pokopana tudi njegova skrivnost do sodnjega dne, ki odkrije to in še marsikaj drugega. Toda zadnjega pogleda umirajočega tujca tudi dr. Bernardo ni prezrl.

„Misel mi je šinila v glavo, kedo da bi bil ta človek. Jaz moram preiskati njegove žepce. Gotovo mora imeti seboj važe listine, katere seveda ostanejo tajne, ako jih ne zahteva odkriti skrb za javno varnost, mrlič pa čim preje je pokopan, tem bolje!“

Fra Tammaso, ki je bolniku podelil poslednje olje takoj, ko je prišel v prodajalnico, stal je nem poleg tujca proseč Boga, naj se povrne bolniku zavest, da bi ga mogel spovedati.

Sedaj pa se je obrnil k nam ter dejal:

„De profundis . . . Jaz ne morem nič več pomagati. Hiteti moram nazaj k Sv. Marku, da ne zamudim večernic. Oskrbite vse potrebno za pogreb. Ako bi me kaj potrebovali, saj veste, kje da sem. Z Bogom!“

Odšel je in ostavil me samega z zdravnikom. Zdravnik je stikal po vseh žepih, našel nekaj pisem, a ničesar važnega, kakor je dejal, vendar jih pa ni dal meni brati, tudi jih ni vrgel na ogenj, kakor sem pričakoval, ampak spravil jih v svoj žep.

Neprijetno me je zadela ta nezaupnost zdravnikova nasproti meni in zato se nisem hotel sprijazniti z njegovim nasvetom, naj mrliča pokopljemo kolikor mogoče hitro.

„Zakaj pa taka naglica s pogrebom?“ vprašam ga končno.

„Zato“, in tukaj se je zdravnikov glas spremenil v šepet, „zato, ker je umrl vsled kuge!“

Da, ko bi se to razglasilo, potem je moja obrt na tem mestu popolno uničena.

„Bolezen“, nadaljeval je zdravnik, „se je res ne kako izredno čudno razvila pri njem, vendar zdi se mi, da me znaki ne motijo, da je tujec umrl za kugo.“

(Dalje sledi.)

Materina slika.

Ko se je lansko leto vršila med Španci in Amerikanci pomorska bitka pri Manili, pripetil se je prelep zgleđ detinske ljubezni do matere. O nekem mladem amerškem pomorščaku pisali so tedaj amerškanski časniki sledeče: Nekaj trenutkov pred bitko, ravno preden je bilo dano povelje: „v boj!“ pade mlademu pomorščaku njegov jopič čez krov ladije. Takoj poprosi, da bi smel ponj. Ko se mu to ne dovoli, skoči na drugi strani ladije čez krov, pobere svoj jopič, spleza na krov, jopič obleče in se vstopi v vrsto med druge. Toda to mu ni nič pomagalo; prijeli so ga in vsled nepokorščine zaprli. Po bitki ga postavijo pred sodbo; obsodijo ga na več let težke ječe. A preden admiral Dewey podpiše sodbo, ga še enkrat vpraša, kaj ga je vendar pripravilo do te nepokorščine. Tedaj mladenič potegne iz žepa pri jopiču fotografijo in jo poda admiralu z besedo: „Mati!“ V jopiču je bila namreč fotografija materina in te na noben način ni hotel zgubiti. Admirala je to silno ganilo; poljubi mladeniča, oprostí ga vse kazni ter pravi: „Sinovi, ki za materino sliko postavijo svoje življenje v nevarnost, žrtvujejo je tudi za svojo domovino!“

Konec zrakoplovke.

Iz Newyorka (Njujorka) se poroča: Sto in sto hura klicev zavriščalo je na večer ob 6. uri z brega gore Beach (Bič), ko se je dvignila mlada zrakoplovka Ana Kristijanzen v višave s svojim balonom. Na čast zmagošlavnemu vojnemu brođovju so ozaljšali zrakoplov z banderci. Zrakoplovka, sedeča na njihajočem trapecu, ko se je balon streloma dvignil kviško, je metala doli male zvezdnate banderce, katere je pobirala začudena množica. — Ko je dospel balon v višavo nekaj stotin metrov, se pripravi zrakoplovka, da se spusti doli na zemljo z dežniku podobno padalno pripravo. Gledavci so mogli opazovati vsako kretanje zrakoplovke. Najprej odpre na vrvi trapecovi viseči padalni dežnik, potem zgrabi z obema rokama njegov ročaj in skoči doli, da bi jo padalni dežnik počasi spuščal do tal. Toda ta trenotek zakriči množica groznega strahu. Dežnik se ni hotel odpreti in zrakoplovka je strmoglavila na zemljo z neznansko brzino, ter telebila nekaj sto korakov od brega v vodo. Več mōž je plavalo ponjo in posrečilo se jim je ujeti truplo nesrečnice ter je privedi na suho. Skušali so oživiti jo, toda vse zaman. Zrako-

plovka je bila padši v vodo mrtva isti trenutek. — Le v neizogibni potrebi se podaj v nevarnost; predrzno podajati se v nevarnost se pravi skušati Boga. Prvim pomaga Bog in angelj varih, druge prepušča Bog njih bistrournosti, ki se šestokrat izkaže kot grozna neumnost.

Lep slučaj.

Lep slučaj se je primeril nedavno v Parizu. Tat se je vtihotapil v neko stanovanje, kjer mu zastopi nepričakovano pot mlada gospa. Tat zbeži in gospa pade vsled strahu v nezavest. Pa predno je še zgubila zavest, je zavpila na pomagaj, tako da so prišli sosedge na pomoč. Tudi dva policaja sta bila takoj pri rokah. Eden izmed množice se takoj ponudi policajema, da ju pelje po sobah, dokler se gospa ne zave. Dajo mu svečo in začno iskati. Toda vse zastonj, tatu ni nikjer.

Med tem prideta policaja nazaj k gospej, ki se je tačas že zavedla: „Zakaj ga pa nista prijela“, zavpije gospa, „mislila sem, da ga bota uklenila!“ „I saj ga ni bilo nikjer“, odgovorita policaja. „Tisti je bil, ki je vaša luč nosil“, pravi gospa; policajema seveda sta se nosova zavihala in odšla sta — s kislim obrazom.

Levinja.

Grozna je ta zver, kadar ji je braniti svoje mlade. Strahovito pa je tudi njeno maščevanje nad roparjem njenih mladih; to spričuje nastopna zgodba. Moštvo neke angleške ladije, pripluvše na vshodno indijsko obrežje, je bilo poslano na suho, da naseka drv. Eden njih se oddalji od svojih drugov v gozd. Nankrat ga ustavi grozen strah, vglada namreč levinjo, mu naglo nasproti hitečo, kateri ni bilo mogoče več ubežati. Toda kmalu se mu spremeni strah in groza v začudenje, ko se mu zver mirno vleže k nogam, ga pogleduje, potem se pa ozira na neko drevo. Nato zopet vstane ter gre proti onemu drevesu, pa se vedno ozira nazaj na pomorščaka. Iz tega posname on, da bi rada, naj ji sledi, kar tudi stori. Prispevši do drevesa, ugleda na njem velikega pavijana (neke vrste opico), ki je imel v naročju dve živalici, najbrže dva mlada leviča, kar je sklepal iz tega, da je levinja vedno gori zrla ter se kakor mačka vlegla pod drevo. Da bi lezel gori na drevo ter pavijanu iztrgal plen, ni bilo mogoče; imel pa je pri sebi sekuro. Tako jame posekavati drevo. Levinja se je ozirala zdaj nanj, zdaj gori na drevo, na roparja in svoje mladiče, kar je močno spodbujalo pomorščaka k vztrajnemu delu. Kmalu je drevo padlo, padel pa tudi pavijan z mladiči na zemljo. Kakor bi trenil, priskoči levinja, zgrabi pavijana ter ga raztrga v kosce. Takoj jame lizati svoje mlade, potem pa se približa rešilcu, ki je trepetal strahu, videvši srditost, s katero je bila raztrgala pavijana. Pa tudi sedaj mu ni bilo treba trepetati. Kakor mačka gre levinja ljubkajoče okoli njega in drgne obenj z glavo. Skazavši mu tako svojo hvaležnost, vzame v gobec zdaj enega mladiča ter ga naglo odnese, potem družega. Pomorščak se vrne na ladijo. Še le čez delj časa se oddahne, tako ga je bil strah prevzel, ter pripoveduje čudovito zgodbo.

Kje je moj vlak?

Na kolodvoru nekega večjega mesta se je pred nekaterimi tedni pripetila ta le mična dogodbica. V pisarno postajenačelnika pridrvi ves razburjen kmalu po peti uri popoldan neki popotnik in vpraša: „Kje je moj vlak, gospod načelnik?“ „Kateri vlak pa?“ vpraša uradnik, pri nas gre mnogo vlakov.“ — „No, ta vlak, ki vozi v D., ki je prišel iz M. in bi bil moral obstati tukaj pet minut.“ Pri tem je pokazal popotnik vozni list, plačan od D. do M. „Ko je vlak dospel, sem samo en trenutek izstopil, v restavraciji popil vrček piva in se hotel peljati naprej. Ko pa hočem zopet stopiti v svoj oddelek, — ni bilo vlaka več nikjer, a moj kovčeg so mi postavili na peron.“ Načelnik je strmel začuden v popotnika. „To ne more biti resnično“ pravi, „o tem času ni nobenega brzovlaka in tudi ne drugega osebnega vlaka iz D. Ako ste se zares pripeljali z brzovlakom iz D., se je zgodilo to le ob treh popoldan in sedaj je pet proč. Prvi brzovlak iz D. pa pride šele proti šesti uri na našo postajo in se pelje potem brzo proti M. dalje.“ — „A to ni mogoče!“ odvrne še bolj razburjen popotnik, „saj sem vendar razumen človek in vem, da sem se pripeljal z brzovlakom pred petimi minutami na to postajo!“ Načelnik skomigne z ramama, kar pomeni toliko kakor: „ne razumem.“ Po dolgem pričkanju sem ter tja se popotnik iz voznega reda prepriča, da zares ne vozi noben brzovlak med tretjo in šesto uro. Na to vzklikne: „Toraj sem pa morda res brez pameti!“ in gre. A še ni dobro odšel, ko vstopi v pisarno premikalec vóz in vpraša skrivnostno: „Ali je šel?“ — „Kdo?“ vpraša načelnik. — „No, ta-le sitnež, ki je bil ravnokar tu!“ Načelnik jame premišljevat, nekaj mu postaja jasno, in res, uganil jo je. Premikalec pripoveduje sledečo dogodbo: „Ko je dospel ob treh popoldan brzovlak na postajo, je dobil ukaz, da mora zadnji voz od vlaka odkleniti in ga peljati nazaj na pol ure oddaljeno delavnico, ker je bilo treba nekaj popraviti. Ker pa je bil neki neizogiben zadržek, ni mogel voza takoj prepeljati v delavnico, marveč ga je moral pustiti zunaj kolodvora več časa. Konečno ga je spravil v delavnico, a bilo je že polu petih. Slučajno je pogledal skozi okno vagona in notri je videl še kovčeg in poleg kovčega nekega človeka, ki je prav prijetno — spal. Kaj storiti? Brž je pripregel ondi stoječo lokomotivo pred voz, pa hajd na kolodvor z vagonom. Na kolodvoru je brzo zaklical v voz: „Vsi izstopite!“ Popotnik je planil iz voza ter letel brž na restavracijo, ker je vedel, da obstane vlak samo pet minut. Dalje se za svoj vlak ni brigal. Komaj pa se je popotnik odtegnil, je postavil premikalec kovčeg na tla in odkuril s ponarejenim vlakom. Tako se je stvar pojasnila in dotični popotnik še danes misli, da je moral biti takrat malo prismojen.

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Našim Jeruzalemskim romarjem.) Na mnoga vprašanja, katera nam dohajajo od raznih strani o nameravanem romanji v sveto deželo, podajamo naslednja pojasnila. Romanje se bode vršilo, ako se začasno zglati do 300 romarjev. Pogajanja s tržaškim Lloydom so imela toliko ugoden uspeh, da bode mogoče romanje tudi s 300 romarji, ne da bi se cena za vožnjo zvikšala. Ker pa moramo dné 15. avgusta konečno pogodbo skleniti z Lloydom, je lahko vsakateremu vdeležencu jasno, da moramo vsaj teden dni poprej imeti zapisnik romarjev dovršen in rešeno vprašanje, ali se bode romanje vršilo ali ne. Isto velja tudi gledé nastanitve romarjev v Jeruzalemu. Tamkaj je treba takoj početkom avgusta definitivno izjaviti, se li romanje vrši ali ne. Odbor mora celo vrsto raznih zadev rešiti z raznimi ministertvi, z južno železnico, z zavodi v Jeruzalemu, toraj ni vsejedno, kedaj se kdo zglati. Takozvani počakovci, ki vse odkladajo na zadnji dan, so povsodi največja opovira in ti ravno tako provzročijo, da se vse potovanje izjalovi. Naj se nikar nikdo ne izgovarja, češ, jaz se bom pozneje oglasil, enega bodo že še kam utaknili itd. Ako jih 20 ali 30 tako dela, kakor ta, potem je nered gotov in vse romanje onemogočeno. Mi poziljemo resno, da se vsi, ki se nameravajo udeležiti, zglatijo vsaj do torka, to je 8. avgusta.

(Petindvajsetletnico) bodo praznovali sošolci-mašniki, posvečeni leta 1874., dné 8. avgusta na Goričici pri Domžalah, in sicer naslednji p. n. gg.: P. Hugolin Sattner, mestni župnik v Ljubljani; P. Romuald Jereb; P. Deodat Šušteršič; dr. J. Svetina, c. kr. profesor veronauka v Ljubljani; Ferdinand Premru, c. in kr. vojni kurat v Gradcu; Ivan Belc, župnik pri sv. Martinu v Istri; M. Kolar, župnik pri D. M. v Polju; Jožef Rome, župnik v Podzemlju; A. Šimenec, župnik v Št. Lorencu; J. Pelikan, dekan v Motovunu v Istri; A. Pipan, župnik na Polici; Jakob Strupi, beneficijat na Goričici; M. Šarabon, katehet v Ljubljani; L. Škufca, župnik v Blagovici. Šest sošolcev-mašnikov pa je že umrlo.

(Zlato mašo) obhajal bode dné 6. avgusta vlčast. gosp. Janez Germ, župnik v Škocijanu pri Mokronogu. Šestnajst duhovnikov, ki so pod njim v Škocijanu kapelanovali, se bode z njim vred veselilo, da mu je Bog dal čakati tega pomenljivega dné. Še zdaj čvrstemu gospodu želimo: na mnoga leta!

(Župnija Podraga) na Vipavskem je podeljena gosp. Gust. Kollerju, dosedanjemu župniku v Babinem polju.

(Iz Amerike) je došel kranjski rojak č. g. John Fori, župnik-dekan v St. Pavlu, Min.

(Vrhulška železnica) se je slovesno otvorila, kakor je bilo naznanjeno, dné 23. julija. Takoj drugi dan začel se je redni promet na tej železnici. Vsak dan prihajajo v Ljubljano in odhajajo iz Ljubljane trije vlaki. Morebiti ustrezemo bravcem »Domoljuba«, ako priobčimo vozni red te železnice.

Otvoritev 23. julija 1899. **Ljubljana-Vrhnika.** Splošni promet s 24. julijem.

Mešanec			Vozne cene		Postaje	Mešanec			Tour-retour	
zjt.	pop.	zveč.	I.	III.		zjt.	opld.	pop.	I.	III.
7-15	1-55	7-22	—	—	Ljubljana j. k. p.	6-34	12-29	6-24	—	—
7-32	2-12	7-22	0-25	0-20	Brezovica . A	6-18	12-15	5-48	—	—
7-47	2-27	7-22	0-55	0-30	Log (post.)	6-03	11-58	5-33	—	—
7-59	2-39	7-22	0-70	0-35	▼ Drenov grčič	5-24	11-46	5-21	—	—
8-09	2-49	7-22	0-80	0-40	p. Vrhnika . . o	5-12	11-35	5-10	—	0-70

Cene razumejo se v krajcazjih. Tour-retour dobiva se samo na Vrhniko in sicer samo za III. razred.

(Umrli je) v Ljubljani umirovljeni gimnazijski profesor gosp. Val. Konšek, star 83 let. Hvaležno se ga bodo spominjali številni njegovi učenci. R. I. P.

(Iz Krauja) poročajo: Za vstop v prvi razred tukajšnje cesarja Frana Josipa I. višje gimnazije se je oglasilo 73 dijakov, vsprejetih je bilo pa le 71, ker dva nista napravila vsprejemnih izpitov.

(Utonil je) 15. julija opoldne Anton Brežič, doma iz Postojnskega okraja, ko se je pri košnji na barju med opoldanskim odmorom kopal v Ljubljanci in nenadoma izginil pod vodo. Potegnili so mrtvega iz vode ter prepeljali v Borovnico.

(Strela.) Iz Leskovice nad Loko nam poročajo: Dne 24. julija ob polu deseti uri zvečer je udarila strela v hlev posestnika A. Jelovčana iz Lajš. Hlev je do tal pogorel, dvoje glav živine je tudi ostalo v ognju, drugo so rešili. Škode je sedem do osem sto goldinarjev. Pred kratkim je bilo treščilo tudi ne daleč od cerkve v Leskovicah v neko drevo in je polomilo.

(Nevarnega tatu) so nedavno orožniki vjeli v Stožcah na Posavju. Ptiček sliši na ime Fran Aleša, ki je dné 8. junija ušel iz zapora v Škofji Loki. Aleš je leta 1897. odnesel Uršuli Šiška v Hrastju pri Ljubljani 1862 gld. 50 kr., lansko leto Fr. Kuclerju na Viču 160 gld. in letos v sušcu Uršuli Likovič v Sneiderjih denarja in blaga za 241 gld.

(Prezentovan je) č. g. Janez Hromec, župnik na novi Oselici, za župnijo Šenturska gora.

(Gad je pičil) Uršulo Kastavec iz Hrušice pri Stopičah, ko je pobirala steljo. Letos je veliko te grde golazni.

(Iz Št. Vida nad Ljubljano.) Občni zbor kme-tijske družbe je tudi pri nas vzdignil nekoliko prahu. Škode ta vihar ni naredil nobene, pač pa koristil v toliko, da se je izpod prahu v pravi podobi pokazala oseba našega gospoda nadučitelja. Menili smo do sedaj, da je ta mož eden izmed pametnih

učiteljev slovenskih. A skušnja nas je poučila drugače. Ker sta naša dva vrta in za blagor ljudstva res vneta duhovna pastirja šla k občnemu zboru kmetijske družbe in z njima več tukajšnjih posestnikov, in niso hoteli voliti tako, kakor je komandiral veliki kmet dr. Tavčar in njegov liberalni štab — zatrepetala je globoko užaljena tista stranica v srcu našega gospoda nadučitelja, ki je dosedaj le tih brnela in ki nosi ime: liberalna. Da nihče ni hotel njemu nasprotovati, njegovo veljavo spodkopavati, je najboljši dokaz to, da je kmetijska stranka sama imela gospoda nadučitelja med svojimi kandidati. In vendar je imenovani gospod zajel gnojnice v lonec ter jo nesel ali dal nesti v znano koroto, po katerem se odteka vsa gnojnica liberalne stranke («Slov. Narod») — in poskušalo se je, kar se dá omazati naša častivredna gospoda župnika in kapelana. Ali je dostojno pisati, da imenovana gospoda še toliko ne veda, da bi razločevala koprivo od jablane? Ali je olikanega človeka vredna beseda, da je klerikalna stranka — in med to spadata tudi imenovana duhovnika — manj vredna, kakor Lenarčičev čevelj itd. Le slepa liberalna oholost more človeka tako daleč privedi, da tako brezobzirno žali zastopnike drugih stanov. Po petju se ptiček spozna; tudi pri našem nadučitelju sedaj vemo, koliko je ura bila. In to je za naše Šentvidce tudi nekaj vredno!

(Iz Cirknice) nam poročajo: V četrtek dné 27. julija zgorelo je na Slivnici pri Cirknici voz sena in s senom vred tudi voz. Zapalili so baje na potu otroci ogenj in voznik nevedé pelje čez ogenj. Kar je začelo v hipu tako goret, da je bil v trenutku voz v ognju. Živino, katera je bila vprežena v voz, je voznik le s trudom mogel rešiti. Škoda sicer ni prav velika, a lahko bi bila večja, ker za dotičnim vozom jih je šlo še kakih pet. K sreči so takoj zapazili ogenj ter ustavili živino in tako se rešili nesreče.

Štajersko.

(Zlato sv. mašo) slavil je, kakor se nam poroča, dné 16. julija velečast. gosp. Ivan Nep. Simonič, župnik pri Sv. Janžu na Dravskem polju blizu Maribora. Blagi zlatomašnik je duševno in telesno še krepek korenjak. Ljubi Bog ohrani ga tako do skrajne meje življenja človeškega!

(Pri sv. Kunigundi na Pohorju) je bil za župana soglasno izvoljen zopet vrli gosp. Jurij Potnik p. d. Levičnik. Toda imenovanec, ki je dozdej zaporedoma skozi trinajst let občini načeloval, je s primerno zahvalo čast županstva odklonil, češ, naj se v županovanju vadijo tudi drugi, saj nič ne škodi, ako več občanov okusi grenke sladnosti županovanja. Vsled tega je častno službo občinskega predstojnika dobil Matija Sadek, od katerega se pričakuje, da bo ob-

čino vladal v duhu svojega domoljubnega prednika, ki je za zdaj postal prvi občinski svetovalec.

(Toča) je dné 24. julija klestila po svetokriški, kostrivniški, sladkogorski, poličanski in slovenje bi-triški župniji. Dné 25. m. m. ponoči je pobila okolu Št. Petra pod Sv. gorami.

(Nevihita.) Dné 24. julija je bila v Celju in okolici velika nevihta, ki je razkrivala strehe in lomila drevesa. Branjevcem na mestnem trgu je preobrnila šotore ter sadje raznesla po trgu. Dné 25. julija pa je nevihta divjala v St. Petru pri Kimspergu. Ob jednom pa je toča bila ter po vinogradih in na polju naredila veliko škode.

Koroško.

(Dve zlati poroki.) Iz Borovelj ob Zilli na Koroškem nam poročajo: Dné 17. julija smo v podružnici sv. Henrika v Goričah ob Zili praznovali jako redko slovesnost. Dva zakonska para sta slavila s prijatelji petdesetletnico svoje poroke. Ravno v tej podružnici sta bila oba para poročena dné 18. svečana l. 1849., a sedaj, po preteku dolgih 50 let, so ravnotam vsi štirji že osiveli ponovili zakonske obljube in se Bogu zahvalili za to izredno milost. Prostorna cerkev je bila polna ljudij, ki so od vseh strani prišli gledat tako redko slovesnost, ki je marsikoga ganila do solz. Zlatoporočencem Bog daj še mnogo let v sreči in zdravju!

(Družba sv. Mohorja.) Rojakom svojim naznanjamo veselo novico, da je število udov družbe sv. Mohorja tudi letos napredovalo! Naša družba šteje namreč 78.103 ude, t. j. 972 več, kakor lani, in 6563 več, kakor predlanskim. Vidimo torej, da število Mohorjanov stalno raste — naj tako ostane i v bodoče!

Ud je se razdelé po škofijah takó-le:

1. Goriška	8.904 t. j.	več	72
2. Krška	6.227 »	»	424
3. Lavantinska	24.806 »	»	364
4. Ljubljanska	30.742 »	manj	149
5. Tržaško-koperska	3.988 »	več	103
6. Sekovska	525 »	manj	65
7. Somboteljska	316 »	več	3
8. Zagrebška	568 »	»	4
9. Senjska	214 »	»	8
10. Poreška	111 »	»	7
11. Videmska	197 »	»	33
12. Djakovaška	47	»	»
13. Bosenska	227		
14. Razni kraji	318		
15. Amerikanci	790 »	»	72
16. Afrika in Azija	123 »	manj	7

Domači pravnik.

Nekaj o pisмениh pogodbah.

Ljudje imajo navado, da takrat, kadar delajo pisмене pogodbe, radi kaj zamolče. Kupec in prodajalec sta n. pr. „zglihala“ za njivo. Dogovorila sta kupno ceno 600 gld., da bi pa bila pristojbina ali „procenta“ nižja, dasta v pismo, da znaša kupnina samo 400 gld. Ko delata pismo, zaupata drug drugemu, pozneje pa mnogokoga tako zaupanje kruto goljufa in konec je dolga pravda.

Oče izročil je sinu vse svoje premoženje in si izgovoril užitek. Sin mu je obljubil vse mogoče in oče se je veselil, kako lep „penzija“ bode užival v miru na stara leta. Ali v pismo pa, da bi „procenta“ ne bila prevelika, nista dejala vsega. Kakor se velikokrat prigodi, se pozneje spreta. Sin se sklicuje na pismo, oče na dogovor in konec je zopet žalostna pravda.

Postava pa pravi, da se takrat, kadar se je naredilo o pogodbi pismo, ne sme ozirjemat na ustne dogovore, ki so se baje ob enem s pismom sklenili, toda niso v soglasju s pismom ali pa obsegajo nove določavke.

Kadar torej stranki delate o kakih pogodbah pismo, naj bi vedno postavile vse v pismo, kar sta se dogovorile. Četudi je „procenta“ potem večja, se to ne da primerjati s škodo, katero trpita stranki, ako pri napravi pisma kaj zamolčita. Res je sicer, da včasih tudi odvetnik pomaga takemu ustmenemu dogovoru do zmage, kajti postava tudi zahteva, da se imajo pogodbe presojeti tako, kakor so jih pogodniki hoteli skleniti v resnici. Toda z ozirom na gorej navedeno važno postavno določilo, vsled katerega se na ustne domenke, sklenjene obenem s pismom, s katerim pa ne soglašajo, ne sme jemati ozir, je vedno velika nevarnost, da tisti, ki ni dal dogovorjene pravice v pismo, to pravico izgubi.

Skoro v vsaki vasi se nahaja človek, kateri ve o takem zamolčanju in njega nasledkih pripovedovati.

Zatorej naj se pri vsakem pismu gleda na to, da pridejo vsi dogovori v pismo.

Drobtinice.

Žganje. Na Avstrijskem je 120.000 žganjarij, v katerih se speča na leto 5.500.000 hl. žganja. V Galiciji se nahaja 22.000 žganjarij, za o je pa 3000 občin brez vsake šole in skoraj 4 milijone ondotnih prebivalcev ne zna ne brati ne pisati. Žganjarije so do malega v rokah židov. — V Belgiji je 198.000 žganjarij, žganja se pa proda za 500 milijonov frankov! Od

sto obsojenih je 74 žganjarjev, od sto samomorilcev pripade jih na žganje 80, od sto slaboumnih se šteje 45 med žganjepivce. Grozni so nasledki pijančevanja za človeški rod. Otroci so slabotni, bebeci, udani raznim budobijam.

Židje na Francoskem. Med 39 milijoni Francozov živi kakih 85.000 židov. V Parizu samem jih je do 45.000 večinoma nemške narodnosti. Revni židje iz Alzacije, Loaringije in Poljskega so branjevci, bogatini iz vseh dežel Evrope ter žive od trgovine in borze. Med 12.000 rodbinami v Parizu je 2000 bogatih, milijonarjev. Rotschiltova hiša ima 10 milijard premoženja, Dreyfusov tast, Hadamar, je jeden najbogačjših trgovcev z diamanti. Herz, Reinach, Oberndörffer, Seligman, Hallmann itd. so pri barantali pri Panami 10–12 milijonov.

Razdelitev življenja. Angleški statistik Everett je preračunal, da porabi človek, ki živi sedemdeset let, svoje življenje tako-le: Spi 24 let 9 in pol meseca, razveseljuje se 11 let 8 mesecev, je 5 let in 10 deset mesecev, hodi in potuje tudi 5 let in deset mesecev, oblači se 2 leti in 11 mesecev, lenobo pa-e 1 leto 5 in pol meseca, z različnimi nepotrebnošnimi porabi 1 leto 5 in pol meseca, z govorenjem (ne da bi zraven delal) 1 leto 5 in pol meseca, s premišljevanjem 1 leto 5 in pol meseca in — zgubljenega časa 1 leto in 5 mesecev. — Čudno je to, da statistik razločuje med lenobo in zgubljenim časom.

Nesreča na torpedovki „Adler“. Torpedovka »Adler« pod poveljstvom kapitana Schwarzla je dne 22. jul. vozila iz Toleda v Pulj. Pet milj od kraja je ob 3. uri popoldne na ladiji počil kotel, da je ves srednji del ladije zletel v zrak. Trije mašinišči (Deotto, Siegl in Ulipié) so bili takoj mrtvi; mrtvev je bil tudi nadporočnik p. Grabmayer, težko ranjena sta bila dva mornarja, ki bode'a jedva okrevala, dva druga sta dobila težke opekline. Ker je bila torpedovka brez stroja, niso mogli h kraju. Šele proti večeru so se izkrcali na otok Hvar ter brzojavili v Spljet. Drugi dan jutraj je ladija »Komet« mrtve in ranjence prepeljala v Split, kjer je bil popoldne spreved. Udeležilo se ga je nad 1000 vojakov, zastopniki vseh oblastev in stolni kapitel, na vseh javnih ploslovjih so bile črne zastave v znak žalovanja.

Grozovit zločin. Iz Tiflisa na Ruskem se poroča: Tukajšnji posestnik Mesencov se je vrnil v spremstvu nekega znanca na svoje posestvo. Dal je izpreči konje in odšel z znancom v stanovanje. Nekoliko potem pride zopet na dvorišče, da naroči nekaj svojim hlapcem, — kar zagrome od več strani strelji. Težko ranjen se posestnik zgrudi, dočim so se delavci in hlapci, vseh okoli 50, naglo poskrili, kamor se je kdo mogel. Več čudnih prikaznij se je nakrat pokazalo in pohitelo v stanovanje; žena Mesencova je

bila ravno v obednici. Morilci so planili na nje z noži in bodali; v silnih ranah je kmalu izdihnila. Gospodarjev znanec je opazoval to grozno početje iz stranske sobe, ne da bi se ganil. Le petnajstletna domača hčerka je hitela materi na pomoč. Dva razbojnika, ki sta bila v sobi, sta streljala nanjo, a je k sreči nista zadela. Dekle je hitelo v kuhinjo po vodo, ali kuhinja je bila zaprta, ker se je vanjo zaklenilo nekaj delavcev; razbila je okno, prinesla je vode in poškopila z njo mater in očeta. Čudno je bilo to, da niso morilci iz hiše ničesar odnesli, vse je ostalo kakor prej. Najbrže je bila to le strašna osveta. Policiji se ni posrečilo, da bi vjela morilce.

Milijonar se je obesil v zaporu. Nedavno se je obesil v temnici v Tiflisu znani milijonar in lastnik petrolejskih vrelcev Rylski. Bil je zaprt, ker je dal napeljati podzemeljske cevi iz petrolejskega skladišča svojega soseda. Imel je do 10 milijonov. L. 1863 se je udeležil poljske ustaje ter bil obsojen na des t let prisilnega dela v Sibiriji. Ko je kazen prestal, je obogatel.

Narodno gospodarstvo.

Uzorna zadružna pravila.

Že večkrat se je izrekla želja, naj bi „Domoljub“ prinesel uzorec pravil za zadrugo in tako olajšal njihovo snovanje. Evo jih!

Podpisani osnujejo na podlagi zadružne postave dné 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70, in v smislu postav dné 1. junija 1889 in 11. junija 1894, drž. zak. št. 91 in III, zadrugo — in so sklenili sledeča:

Pravila

za

registrovano zadrugo z neomejeno zavezo.

—K363—

I. Tvrdba, sedež in namen društva.

§ 1. Tvrdba zadruge se glasi: „

zadruga z neomejeno zavezo.“

Zadruga ima svoj sedež v

§ 2. Zadruga ima namen, razmere svojih članov v pravem in gnotnem oziru izboljšavati; zlasti spodbujati varčnost in s svojim zadružnim kreditom pre-

skrbovati svojim udom v gospodarstvu potrebna denarna sredstva.

Ta namen dosega zadruga s tem, da

- sprejema in obrestuje hranilne vloge in pa vloge v tekočem računu;
- si pridobiva nadaljna denarna sredstva, kolikor so za dosego zadružnega smotra potrebna, s svojim zadružnim kreditom;
- daje svojim članom posojila;
- oskrbuje svojim članom inkaso;
- oskrbuje svojim članom po meri teh pravil (§ 41) tudi gospodarske potrebščine in posojuje na gospodarske pridelke in preskrbuje skupno prodajo istih;
- razširja gospodarsko znanje s prirejanjem podučnih predavanj in razgovorov o gospodarskih zadevah;
- podpira svoje člane s svetom v gospodarskih zadevah in
- zabranjuje propad kmetskega stanu tudi s tem, da v zadružnem okolišču ležeča kmetijska posestva, ki so zvršilno na prodaj, po meri razpoložljivih kapitalij kupuje pod pogojem, da je opravičeno upanje, prodati jih skupaj ali po delih za ugodnejšo ceno.

II. Zadružna denarna sredstva.

§ 3. Denarna sredstva zadruge so:

- zadružni deleži;
- hranilne vloge;
- vloge na tekoči račun;
- zadružna izposojila;
- rezervni zaklad;
- pristojbine;
- upravni prispevki.

III. Začetek in nehanje zadružništva.

§ 4. V zadrugo se sprejemajo osebe, prebivajoče v

, ki se morejo vezati s pogodbami. Kdor želi vstopiti, mora se oglašiti pri načelstvu, katero dovoljuje ali pa odreka vstop. A sprejem zadružnika zadobi še-le tedaj pravno moč, kadar je podpisal pismeno izjavo, da vstopi v zadrugo, vplačal zadružni delež ter se vpisal v imenik zadružnikov.

§ 5. Kdor ne izpolnjuje dolžnosti, v teh pravilih določenih, izgubi pravice zadružnika po sklepu načelstva, zlasti ako na škodo zadruge podkopava njen kredit in njeno dobro ime na kakoršen koli način. Razun tega izgubi članstvo vsak član v nastopnih slučajih:

- ako je bil sodnijsko obsojen radi kakega takega hudodelstva ali prestopka, da je z obsodbo po zakonu združena izguba občinske volilne pravice;
- ako se preseli iz v § 4 določenega zadružnega okoliša;

- c) v slučaju konkurza ali karatele, in
d) v slučaju smrti člana.

Kdor želi izstopiti prostovoljno iz zadruga, mora naznaniti odpoved do konca novembra načelstvu pisмено in terjati od načelstva potrdilo odpovedi. Izstop pa velja le s potekom tistega leta. Zadrugni deleži izstopivših zadrugnikov se izplačajo štiri tedne potem, ko odobri občni zbor dotični letni račun. Do rezervnega zaklada in do drugega zadrugnega imetja nima niti izključeni niti izstopivši zadrugnik nobene pravice.

IV. Zadrugni deleži.

§ 6. Vsak zadrugnik mora vplačati jeden zadrugni delež v znesku in od načelstva določeno pristojbino (vpisnino).

V. posojila.

§ 7. Posojila se dajo le zadrugnikom in sicer:

- a) na osobni kredit;
b) na zastave.

Posojila dovoljuje načelstvo.

§ 8. Posojila na osobni kredit se dajejo proti dolžnemu pismu ali pa v tekočem računu. Menice so izključene.

V vsakem slučaju se mora razun izposojevalca zavezati še najmanj ena oseba, koje imovinske razmere dajejo za dovoljeno posojilo popolno varnost, kot porok in plačnik. Če treba, naj načelstvo zahteva več porokov.

Pri oženjenem izposojevalcu (izposojevalki) se mora v vsakem slučaju poleg drugih porokov kot porok zavezati tudi soproga odnosno soprog izposojevalca ali izposojevalke.

Vsi poroki jamčijo nerazdelno kot poroki in plačniki za vse zaveze iz zadevnega posojila.

Ni pa treba, da bi porok bil član zadruga.

Vsako posojilo na osebni kredit se mora najdalje v štirih letih vrniti.

§ 9. Posojila na zastave se dajejo:

1. na vrednostne listine;
2. na druge premičnine;
3. na zemljišča (hipoteke).

V slučaju zastave vrednostnih listin ali drugih premičnin, morajo se iste pred izplačilom posojila zadrugi izročiti in ostanejo v njeni shrambi toliko časa, da je posojilo popolnem plačano. Oseba, ki zastavi premičnine, mora v zadolžnici ali pa v posebni listini izjaviti, da zadevne predmete zastavi v varnost natančno označenega posojila; od zadruga pa sprejme zastavni list, v katerem se mu potrjuje sprejem v zastavo izročeni predmetov.

§ 10. Načelstvo določuje visokost obrestij od posojil z ozirom na denarne in časovne razmere.

Visokost teh obresti s postranskimi pristojbinami vred (upravnimi prispevki, provizijami itd.) ne sme presegati visokosti obresti od hranilnih vlog za več nego $1\frac{1}{2}\%$.

VI. Zaveza in razdelitev izgube in dobička.

§ 11. Zaveza zadrugnikov je neomejena v smislu postave z dné 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak.

Zadruga je za vse svoje dolžnosti zavezana v prvi vrsti se svojim zakladom in s celim svojim imetjem.

Če ne bi za poravnanje vseh dolžnostij zadruga zadostoval opravični dobiček tekočega leta, rezervni zaklad in zadrugno imetje, seže se na zadrugne deleže. Če pa ne bi vse to še pokrilo zavez zadruga, se daljša plačila razdelijo na posamezne zadrugnike.

Prikrajšani zadrugni deleži se morajo takoj polno doplačati.

§ 12. Konec vsacega leta sestavi načelstvo po knjigah račun in naredi bilanco tako-le: Med aktiva se vpisujejo: gotovina v denarji, vrednostne listine po dnevnem kurzu, premakljivo in nepremakljivo imetje zadruga in terjatve.

Med pasiva se vpisujejo: zadrugni deleži, hranilne vloge in vloge v tekočem računu z obrestmi vred, zadrugna izposojila (zadrugni dolgovi) in rezervni zaklad. To, kar ostane aktiv po odbitku pasiv, je čisti dobiček dotičnega leta, ki se dene k rezervnemu zakladu.

Rezervni zaklad je lastno imetje zadruga, do katerega posamezni člani, aktivni in neaktivni, nimajo nikake pravice.

VII. O razdružbi zadruga.

§ 13. Zadruga se razdruži:

- a) vsled sklepa občnega zbora;
- b) kadar se otvori konkurz na zadrugni imetek, in
- c) vsled ukaza upravne oblasti (po § 37. postave z dné 9. aprila 1873).

§ 14. V slučaju likvidacije mora načelstvo iztirjati zadrugne terjatve, drugo zadrugno premoženje spraviti v denar, in čisto premoženje, kar ga ostane po pokritju pasiv,

da ga razdeli v gospodarske podpore ali ga porabi za ustanovitev in podporo novega takega zavoda v

Če pa ne bi zadostovalo zadrugno premoženje, da bi se plačali dolgovi, se ravna po določbi § 11. teh pravil. Ravno tako (§ 11.) se ravna tudi v slučaju konkurza.

VIII. Uprava in vodstvo zadruga.

§ 15. Zadruga opravlja svoja opravila samostalno s sodelovanjem vseh zadrugnikov.

Njeni organi so:

1. načelstvo;
2. občni zbor, in
3. nadzorstvo.

(Dalje sledi.)

Za smeh in kratek čas.

(Poskušano sredstvo.) — Gospodinja: ... „Kako sem odpravila mrčes? ... Čisto priprosto! Dala sem sobo v najem dijaku; ker ga nobeno noč ni bilo domov, pošla je stenicam potrpežljivost, pobrale so kopita in zginile so kot kafra!“

(Očetov svet.) — Jud sinu: „Če ti kdo kaj daje, vzemi; če ti kaj jemlje, pij!“

(Temeljito poboljšanje) — Jetničar: „No, Jaka, ali smo zopet skupaj? Misliš sem, da se boste po prvi kazni poboljšali!“ — Kaznjenec: „Jaz se hočem pa le še bolj poboljšati!“

(Moderni snubač.) — Oče: „Vi hočete eno izmed mojih hčerâ? Najmlajša dobi petnajst, starejša trideset, najstarejša pet in štirideset tisoč.“ — Snubač: „Ali nimate nobene prav stare?“

(Iz otročjih ust.) — Mala Jerica: „Mati, ali radi poslušate pravljice?“ — Mati: „O rada, le povej!“ — Jerica: „Kratka je!“ — Mati: „Naj bo!“ — Jerica: „Enkrat je bila ena skleda za vodó, sedaj je pa ni več — ravnokar sem jo ubila!“

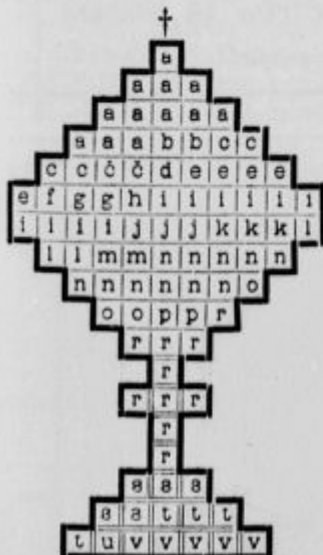
Uganke s črkami.

a					+
d				+	
e					+
i			+		
i			+		
j					+
l			+		
l					+
m	+				
n				+	
o	+				

Ako s pomočjo križcev prav razvrstiš te črke, dobiš dobro znani slovenski pregovor.

Besedni uganki.

I.

soglasnik,
glas pri petju,
diči glave vladarjev,
mesto v Bosni,
moško krstno ime,
živalski razred,
polno ime slov. pesnika,
prebivalci trga na Notrnšk.,
vas na Notranjskem,
umetnik,
glasbeno orodje,
soglasnik,
domača žival,
soglasnik,
sloven. časopis,
mesto ob Donavi,
moško krstno ime.

Srednje črke prav pogojenih besed, brane od vrha navzdol, dajo poziv, ki je ravno sedaj umesten katoliškim Slovencem.

II.

Štiri besede napiši si,
Vsaka imej črke tri:
Z y je žival domača,
z b če te piči kača,
z s je v vsaki jedi,
s k pa sam povedi.

Rešitev ugank v zadnji številki:

I.

Franc
Raca
Afra
Nanos
Carinja
Jona
Osa
Sinaj
Ina
Piran

II.

Rim — mir.

III.

Rosa — kosa.

Vse tri so uganili: Janez Kolar iz Sapione v Istri; Ljudevit Vitovič v Ljubljani; Josip Podlogar iz Podloga pri Vel. Laščah; Janez Rupnik iz Zadloga; Janko Cegnar, dijak v Kranju; Ivanka Cegnar, učenka v Ljubljani; Fortunat Jordan, paznik v Trbovljah; Ivan Pliberšek, paznik v Ljubljani; Andrej Snój v Lescah; Albin Pleško, dijak v Ljubljani; Josip Zajc v Brišah pri Kolovratu; Lorenc Gregorin, župan v lhanu; Fran Rebol, organist, Sinkov Turn; Matevž Verbič v Kosezah; Ivan Kropar, kmeč. fant v Šenčurju pri Kranju; Jožef Zorman, tesar ravnotam; Gotthard Zupin, zas. uradnik v Ljubljani; Josip Zorko v Široki Seti pri Vačah; Fran Lapornik, trgovec pri sv. Miklavžu nad Laškim trgov; Alojzij in Jernej Vidic iz Podgorja pri Kamniku; Terezija Fröhlich v Podnartu; Luka Pavlin, posestnik v Spod. Brniku; Hedviga Trofenik pri sv. Florijanu pri Rogatcu; Manica Koman, kmeč. hči v Vižmarjih; Andrej Pogon v Poljanah pri Cerknem; Janez Vidic, krojač na Jami; Ivan Kogovšek, dijak iz Dravelj; Fridolin Lenard v Kranju; Franc Babnik, miz. vajenec v Št. Vidu pri Ljubljani; Elizabeta in Terezija Pihlar v Žirovcih, Štaj; Jera Tulček in Ivan Črnivec v Ljubljani; Franc Walland v Lescah; Ivan Kvas, sluga v Celju; Matija Rant, nadučitelj na Dobrovi; Jakob Gože, mlinar v Sušju; Andrej Porenta v Virmažah; Ignacij Lipovec, posest. sin v Podgradju pri Ljutomeru; Franc Mikuž, organist v Črnem vrhu; Tomo Koprivšek, organist v Špitaliču; Jožef Kristan in Jakob Valand v Hlebcah pri Lescah; Ana Fric v Spitaliču; Ivan Vidic v Ljubnem; F., P. in A. Zabret v Britofu; Janez Virant v Kranju; Anton Sitar, vrtnar v Mengšu; Ančka Peteln v Lačavasi; Fran in Mihael Bokalič v Mengšu; M. Debeljak na Škovcu pri Sv. Trojici; Janez Jamšek v Svinjah pri Moravčah; Benedikt Karner, žel. uradnik in Terezija Staleker v Šmartnem pri Slov. Gradcu; Janez Batič, posestnikov sin v Žabji vasi pri Poljanah; Jožef Zidar, mlinar v Sotli; Jerica Schwegel in Minka Kocijančič v Gorjah; Mjh. Pavlin v Kropi; Janez Strahovnik v Velenji; Janez Lahovnik v Šmartnem pri Velenji; Jos. Žagar, učenec v Stari Loki; Fran Knez v Botričnici pri sv. Juriju ob juž. žel.; Ant. Malnarič v Krupi, Dolenj.; Ferd. Žnidaršič v Mali Nedelji na Štajer.; Jakob in Micača Lončarič v Središču; Andrej Žumer v Gorjah, Prostoslav Jerala v Ljubljani. — I. in III. uganko so rešili: Mihael Pintar, učenec v Škofji Loki; Fran Sadjak v Rinkolah pri Pliberku; Fran Japelj, žel. čuvaja sin pri Vrhniki; Janez Gladek iz Fužin. — II. in III. so rešili: Franc

Pušavc in Janez Dežman v Lahovčah; Mat. Bobnar, župan v Lahovčah; Jurij Kos, slikar pri sv. Antonu v Sloven. gor.; Franc Petrič v Haasbergu pri Planini; Franc Hrovat, učenc obrt. šole v Gradcu; Jos. Erbežnik, delavec na Koroškem; J. Fatur na Rakeku; Antonija Kristan v Hlebcah pri Lescah; Mar. Hafner, uč. v Kranju; Jožef Stainko v Slov. Bistrici, Štaj; Jurij Turk, fin. nadstrážnik v Narezinah, Lošinj; Ivan Gec, organist v Senožečah; Fr. in Ivan Triller ter Fr. Kovačič od sv. Duha; Sim. Ferjan v Lincu, Gor. Avstr.; Fran in Frančiška Vavpotič v Tunjicah; Janez Bezjak v Karčovinah pri Vurbergu; Gašpar Gutman v Toplicah; Ivana Lebarič v Cezanjecih pri Ljutomeru; Flor. Engelsberger, na Raki, Dol.; Matevž Vidmar iz Veštra pri Stari Loki; Avg. Rozniček v Gor. Ponikvi pri Trebnjem; Simon Jelenc na Jesenicah; Jan. Peternel v Seničici pri Medvodah; Alojzij Berdajs iz Tenetiš pri Litiji; Jožafa Kovačič v Pristavi na Sp. Štaj; Ivan Kveder v Radečah pri Zid. mostu; Franc Šparovic v Vrbi pri Lescah. - Samo III. so rešili: Franjo Koncilija v Podgrađu pri Dolu; Ana in Nežka Somrek v Vel. Laščah; Ivan Dolinar v Škofji Loki.

↳ Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 17. avgusta 1899 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 22. julija:	33	80	49	59	15
Gradec, 23. julija:	70	37	13	3	7
Lina, 29. julija:	21	36	35	87	14
Trst, 29. julija:	44	66	25	8	75

Tržne cene v Ljubljani.

29. julija

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st. . . .	10	—	Špeh, porojen, kgr.	—	70
Rež,	8	—	Surovo maslo, »	—	90
Ječmen, »	7	—	Jajce, jedno	—	2½
Oves, »	6	50	Mleko, liter	—	8
Ajda, »	8	20	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, »	8	50	Telečje	—	58
Koruza, »	5	80	Svinjsko »	—	68
Krompir, »	3	—	Koštrunovo »	—	36
Leča hkl.	11	—	Pišanec	—	55
Grah, »	12	—	Golob	—	20
Fizol, »	10	—	Seno, 100 kgr.	1	70
Maslo kgr.	1	—	Slama, »	1	60
Mast, »	—	70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6	50
Špeh, svež »	—	60	» mehka	4	80

Na prodaj je 465 1-1

kmetijsko posestvo

v Trzinu št. 76 pri Mengšu z hišo, hlevom, žitnico, kozolcem, vrtom, travnikom in njivo vred. Vse skupaj in v dobrem stanu; pripravno za vsako rokodelstvo, zlasti za usnja-rojo. Cena 1600 gold. Več pove Franc Starin v Trzinu.

Sprejme se 466 1-1

učenc

v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe naj se pošljejo na uredništvo »Domoljuba.«

Lične razglednice
 kažejo ljubljanske župne cerkve,
 založila je in prodaja
 „Prodajalnica katol. tisk. društva“
 (K. Mičman) v Ljubljani
 Kopitarjeve ulice števil. 2.
 Razprodajalcem dá se znaten popust.

Vizitnice in koverte s firmo
 priporoča Katoliška Tiskarna v Ljubljani.

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda
Cenjena gospodinja!
 Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorijskih, ampak zahtevajte posod najboljši pridevek k pravi bobovi kavi, ki se vam bo gotovo dopadel, to je iz čiste cikorijske in sladove trarine napravljena domača
kava in sladna kava
 šolske družbe sv. Cirila in Metoda
 411 11 20 Dobiva se posod!
 Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Zahtevajte posod!

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje
 Najnižje cene.
 Preobleke Popravila.
L. Mikusch
 tovarna delavkov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Izjava.

Podpisani *Franc Krajl*, posestnik in mlinar v Loki pri Mengšu izjavljam, da prekličem in obžalujem svoje neutemeljeno obrekovanje in sploh vse, kar sem dné 8. decembra 1898 v gostilni pri Narobetu v Trzinu žaljivega proti gosp. Rok Florijančič-u, županu v Trzinu, govoril, kot neresnično in bodem v znak svojega kesanja prostovoljno prevzeto denarno kazen plačal v dogovorjenih zneskih v ubožno blagajnico občine Trzinske in v blagajnico družbe sv. Cirila in Metoda.

V Kamniku dné 25. julija 1899.

Za Franceta Krajl
Dr. Karl Schmidinger l. r.

Sidro

Liniment. Capsici compos.

352 iz lekarnе Richter-jeve v Pragi 24-20

priznано izvratno bolečine olajšujoče ma-zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 759 40-40

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristas.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.

Na prodaj je 459 3-2

posestvo

Kdor hoče poceni kupiti, naj se obrne k *Jožefu Hočevar-ju* na Pušče, 15 minut od kolodvora in od Velikih Lašič. Hiša zidana s 3 sobami, kuhinja in vežo. Hlev za živino, dva svinjaka, in pod potom trije lepi vrti, lepo zaraščen listnik s hrastovim in javorjeyim drevjem, 5 njiv in košenina. To vse je v lepi ravnini. Pogoji prav ugodni, za na leta plačevati. Ako želi kdo kaj manj kupiti, se tudi kosoma odproda.

Na prodaj je

kmetija

iz proste roke z vsemi premičninami vred. Poslopje v dobrem stanu, zemlje 50 oralov, mnogo sadnega drevja in lepo zaraščen gojzd. — Več pove lastnik *Janez Fojkar* v Sopotnici št. 16, pošta Škofja Loka.

460 2-2

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponi-ju gosp. lekarnarju **G. Piccoliju** v Ljubljani pristržno zahvalo za doposlane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diploma dné 27. novembra 1897 podelili naslov „Dvorni založnik Nj. svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Nj. svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sleviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehlavim **G. Piccolijevo želodčno tinkturo**, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebaviljenje in telesno odprtje. Naročila vsprejema proti povzetu in točno izvršuje **G. Piccoli**, lekarnar „pri angelu“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1:26 a. v., po 24 stekl. za gld. 2:40, po 36 za gld. 3:50, po 70 za gld. 6:50, po 110 za gld. 10:30. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

361 12-10

Na prodaj je hiša št. 25

v Št. Jurji, eno uro od železnične postaje Grosuplje, tik cerkve, katera je posebno pripravna za prodajo in krčmo. K hiši spada tudi ena njiva in gozd. Kdor bi to kupil, naj se oglasi pri posestnici ravno tu.

461 2-2

Zahvala.

Glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani mestni trg št. 24, vzajemne zavarovalnice „**Janusa**“ na Dunaju mi je na življenje mojega soproga zavarovano glavnico 4000 kron z nabranimi dobičkovimi deleži po celó kratkem zavarovanju tako hitro izplačal, da zamorem v resnici to kolantno zavarovalnico **Janusa** vsem, kateri se želé zavarovati najtopleje priporočati.

Jožefa Cerar

463 1-1 veleposestnikova vdova
v Blagovici, p. Lukovca.

Oelz-ova kava

je od dné priljubljena ker bo do dné bolj ker bo kavo spremenil v zdravo, okusno in pokrepčevalno redilno sredstvo.

400 (20-12)

Rudeči zavitki z belim trakom.

Vožnje karte
in
tovorni listi

AMERIKO.

312 23 Kraljevi belgijski poštni parnik

**Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.**

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 317 25—21

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 29.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli 415 20—10

apneno-železni sirup.

Ta 29 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 896 (20—20)

Cena steklenici 1. glđ 25 kr. po pošti 20 kr. več za zaviljanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno zrecno zahteva **Herbabny-jev apneno-železni sirup**. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, „Herbabny“ vtisnjeno z zvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII.1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v krovovinah.

Birmanska darila!

Priporočam svojo bogato največjo zalogo zlatih, srebrnih in nikelnastih 442 7

veržic, uhanov, zapes'nic, ovratnih veržic, prstanov itd. po jako znižanih cenah. Se priporočam ter uljudno vabim

Fr. Čuden

trgovina z zlatino in srebrnino. v Ljubljani, na mestnem trgu.

Ceniki gratis in franko!

Najnovije stvari. — Vse novosti najceneje

Društvo za dietetične izdelke, Curih.

Enterorosa

idealno dietetično zdravilo za odrasle in otroke.

S prav izrednim vspehom se rabi pri slabem prebavljenju, pri akutnem in kroničnem želodčnem in črevesnem kataru, driski, kole-rini — tudi tedaj, če druga sredstva ne pomagajo. To spričujejo profesorji, zdravniki in zahvalna pisma privatnikov. V vsaki hiši naj bi jo imeli.

Prodaja se v puščah in škatljah po 1 glđ. 50 kr. in 60 kr.

Apneni kasein

(Calcium - Phosphat - Casein) v obliki praška.

Izredni živež za veliko in malo.

Edino umen način, apno v večji meri spraviti v organizem, kadar je tega treba zaradi zdravja.

Redi kri in vtrjuje kosti, je toraj priporočati že malim otrokom.

Poseben učinek napravlja pri bledici, malokrvnosti, pri živčnih boleznih, škrofelnih, krvici; je porodnicam in drugim krepilo prve vrste. 456 18—3

Potrjeno po veljakh.

Prodaja se v puščah po 1 glđ. 50 kr.

◀ Dobiti je v vseh lekarnah. ▶

Kdor si želi omisliti lepo, trpežno in ceno streho iz škrlja, blagovoli naj se obrniti do mene podpisanega, ker le edino pri nas se dobi

najizbernejši kranjski škrl (Daehschiefer).

Prevzamem cele strešne naprave z tesarskim in kleparskim delom vred. Delo najsolidneje. Jamstvo na več let. — Za obilno naročbo se priporoča z najodličnejšim spoštovanjem

437 10—7

Fran Kovič

Osredke, p. Dol, (Lustthal) Kranjsko.